

עמ"ת 1935/04/17 - א א נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

עמ"ת 1935-04-17 א(עציר) נ' מדינת ישראל
לפני כבוד השופט גרשון גונטובניק
עורר א א (עציר)
ע"י ב"כ עו"ד אייל לביא
נגד מדינת ישראל
משיבה ע"י ב"כ עו"ד נעמה לסרי

החלטה

לפני ערר על החלטת בית המשפט קמא (כב' השופט **רועי פרי**) במסגרתה הורה על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו.

1. נגד העורר הוגש כתב אישום ובו מתוארים שני אישומים. **בראשון** נטען שהעורר ניסה לגנוב מכשיר טלפון נייד מידי המתלוננת. זו התנגדה, והעורר החל לבעוט בה. המתלוננת צעקה והעורר ברח מהמקום. על רקע זה הואשם העורר בתקיפה סתם (עבירה לפי סעיף 379 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: **החוק**)), ובניסיון גניבה (עבירה לפי סעיף 384 בצירוף סעיף 25 לחוק)). **בשני** נטען שלאחר האירוע הראשון העורר רץ לעבר מתלוננת אחרת, שישבה עם תינוקה בן השמונה חודשים ששהה בעגלה. העורר התקרב אליה ונטל את מכשיר הטלפון הנייד שבידה, הוא דחף את עגלת התינוק וגרם להפלתה, כשתינוק בתוכה, וברח מהמקום. עובר אורח תפס את העורר והביא למעצרו. בגין האישום השני הואשם העורר בתקיפה כדי לגנוב (עבירה לפי סעיף 381(א)(2) לחוק) ובגניבה (עבירה לפי סעיף 384 לחוק)).

במקביל להגשת כתב האישום, פנתה המשיבה בבקשה לעצור את העורר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו. היא עמדה על הראיות לכאורה הקיימות נגדו, והצביעה על כך שלחובת העורר שתי הרשעות קודמות בגין גניבה, תקיפת עובד ציבור, תקיפת שוטר ואיומים. בגין הרשעתו האחרונה תלוי ועומד נגדו מאסר על תנאי בן 3 חודשים. מסוכנתו נובעת מהפעולות האלימות שביצע בשתי המתלוננות בשני האירועים.

2. בבית המשפט קמא הסכים העורר לקיומן של ראיות לכאורה.

בדיון הראשון הורה בית המשפט (כב' השופטת **דנה אמיר**) על שליחת העורר להסתכלות פסיכיאטרית, וככל שימצא כשיר לעמוד לדין להכנת תסקיר שירות מבחן בעניינו. הבדיקה מצאה את העורר כשיר מהותית ודיונית לעמוד לדין.

בדיון השני (בפני כב' השופט **איתי הרמלין**) נרשמה הסכמת העורר למעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני. העורר ביקש מבית המשפט לקבל הזדמנות, וטען שאין כל טעם שיהיה באבו כביר.

מתסקיר שירות המבחן עלה רקע של התמכרות לסמים. עבירת האלימות בה הורשע היא משנת 2002, ועבירת הרכוש בשנת 2016. שירות המבחן העריך כי התמכרותו של העורר לסמים בעינה עומדת. לאור מיעוט עבירותיו הפליליות "לא מדובר באדם בעל דפוסי חשיבה והתנהגות עבריינית מושרשת וכי העבריינות היא תוצאה של התמכרות". מכאן, שהסיכון הוא תוצר של התמכרות, וטיפול בבעיית ההתמכרות יפחית הסיכון להישנות התנהגות עבריינית. עוד צוין שעקב התמכרותו "לא יתאים להמשך מעצר באיזוק אלקטרוני". בשלב הנוכחי טיפול אמבולטורי ביחידה העירונית להתמכרות, שמצריך תקופת המתנה ממושכת לא יהיה מספיק, והעורר זקוק לטיפול אינטנסיבי יותר בקהילה סגורה. העורר סירב לפתוח בהליכים ראשוניים לעניין זה, ושירות המבחן היה אף ספקני לגבי המוטיבציה שיש לו לעמוד בדרישות הטיפול האמבולטורי. אשר למפקחים המוצעים, שירות המבחן התרשם כי הם מבינים את תפקידי הפיקוח אך הם חסרי כלים להתמודד במידה ותהיה לעורר כמיהה לסמים. במצב הדברים הנוכחי, סבר שירות המבחן שאין מקום לבדוק את שילוב העורר בקהילה סגורה.

יחד עם זאת המליץ שירות המבחן על שחרורו של העורר למעצר בית מלא, בבית חברת המשפחה ובפיקוחה, ועוד המליץ להעמידו בפיקוח מעצר של שירות המבחן למשך 6 חודשים, במסגרתו יערכו לו בדיקות עד שיתקבל לטיפול הייעודי ביחידה העירונית להתמכרויות, ושירות המבחן יפקח על עמידתו בתנאים.

לאחר קבלת התסקיר הובא עניינו של העורר בשלישית לבית המשפט קמא (כב' השופט רועי פרי). בדיון ציין ב"כ המשיב כי המלצת השירות אינה עולה בקנה אחד עם תוכן הניתוח בתסקיר. הוא הצביע על ספקנותו של השירות לגבי הצלחת הטיפול בו אגב שהייתו במעצר בית, בנוסף, המפקחים המוצעים אינם מתאימים. המשיב, מצידו, הצטער על מעשיו. הוא ציין כי היה רוצה להמשיך בטיפול במעצר בית, אך בטיפול במסגרת קהילה סגורה הוא לא מעוניין להשתלב, שכן המקום לא התאים לו לאור ניסיון העבר, ולמעשה מסגרת שכזו הזיקה לו במקום להועיל לו.

בתום הדיון החליט בית משפט קמא לעצור את העורר עד לתום ההליכים המשפטיים בעניינו. הוא בחן תחילה את עבירות הרכוש אותן עבר העורר. הוא ציין שלא מדובר בעבירות "רגילות", אלא בעבירות אלימות. בהינתן מסוכנות שאינה ניתנת לאיון אין להורות על חלופת מעצר גם בעבירות רכוש. מדובר במי שמכור לסם, המבצע עבירות רכוש לצד שימוש באלימות, שהובילה להפיכת עגלת תינוק. מכאן שהמסוכנות קיימת ואינה נמוכה. התסקיר אינו יכול להועיל במקרה זה, נוכח האמור בו. בנוסף, לחובת העורר מאסר על תנאי בר הפעלה בן 3 חודשים. מכלול זה הוביל את בית המשפט קמא להורות על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים המשפטיים.

3. על רקע זה הוגש הערר שלפני.

העורר מציין כי התסקיר בעניינו הוא אמביוולנטי, אך עדיין מדובר במי שהוא אב לשני ילדים, שאחד מהם סובל ממחלה קשה המצריכה טיפול אינטנסיבי (והובא לעיוני בעניין זה אישור רפואי). בכל הנוגע לעורר, טיפול בבעיות ההתמכרות שלו יפחית הסיכון להישנות ההתנהגות העבריינית, והיה מקום לקבל את המלצתו של שירות המבחן לשחררו לחלופת מעצר. ב"כ העורר הצביע על כך שהעורר התנצל מיד על הפלת העגלה עם התינוק, לאחר שעוכב, וזה לו מעצרו המשמעותי הראשון. המעצר נותן בו אותותיו כדבעי, וגם נראה שהשילוב שלו בטיפול ביחידה העירונית יתבצע מוקדם מהצפוי. לבסוף נשא דברים אחיו של העורר. הוא ציין כי הוא גדול ממנו בעשר שנים, והצליח לסייע לו במאבק עם ההתמכרות, אך נסיבותיו האישיות של העורר משנים האחרונות השפיעו עליו לרעה. לדבריו העורר נקי מסמים מזה חודשים, לאור תוצאות הבדיקות שעבר. העורר עלה במשקלו וזהו נתון חיובי המעיד על שליטה במצבו, ו"זה הזמן לתפוס אותו".

המשיבה טענה כי לא נפל פגם בהחלטת בית משפט קמא, המצדיק התערבות. שירות המבחן מגדיר את העורר כמי שמכור לסמים, ומציין שהוא זקוק לגמילה אינטנסיבית במקום סגור. העורר עבר הליכי גמילה קודמים, שחלקם הצליח וחלקם לא. העורר סירב לעבור הליך גמילה אינטנסיבי, והדבר אומר דרשני. טיפול אמבולטורי לא יאין מסוכנות. מצבו של העורר מסוכן, ודי בכך שבשביל לגנוב טלפון נייד היה מוכן להפיל עגלה עם תינוק. עוד העלתה ב"כ המשיבה את העובדה כי לא נבדק עברו הפלילי של אחיו של העורר, המוצע כחלופה בעניינו.

4. עד כאן טענות הצדדים, ומכאן להכרעה.

5. לאחר שבחנתי את טענות הצדדים ואת מכלול החומר שבפניי בא אני לכלל מסקנה כי שליחת העורר למעצר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו, בנסיבות העניין, הינה מרחיקת לכת, **בשלב זה**.

כידוע, עקרון העל החולש על דיני המעצרים כולם הוא עקרון "הפגיעה המינימלית" (בש"פ 1000/05 **חסיד נ' מדינת ישראל**, פ"ד נט(6) 385, 391 (2005)). אכן, מתקיימים מצבים רבים, שבהם אין מנוס מלשלוח את הנאשמים למעצר מאחורי סורג ובריה עד לתום ההליכים המשפטיים נגדם, אך יש להעמיד בעניין זה את הרף במקומו הראוי. אם נציבו במקום גבוה מדי, לא ניתן את המשקל הראוי לסכנה לציבור ולתקינות ההליך המשפטי. אם נציבו במקום נמוך מדי, לא ניתן משקל נאות לערך החירות, ולעקרון הפגיעה המינימלית.

זאת ועוד; חובה עלינו לעשות ככל הניתן לגזור גזירה שווה על נאשמים במצב שווה. כלומר, אם בנסיבות העניין מוצאים אנו לנכון להורות לשלוח נאשם למעצר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו, עלינו להיות מוכנים לשלוח למעצר עד לתום ההליכים גם את כל קהל הנאשמים שמאפייניהם זהים למאפייניו. על רקע זה, הצבת הרף במקום נמוך מדי, עלולה לחייב אותנו לפעול באופן שאינו משקף נכונה את החומרה, שרק על בסיסה ראוי לעצור אדם עד לתום ההליכים נגדו. כך מבחינת הפגיעה בזכויות העצורים, וכך גם מבחינת שיקולים מוסדיים ומערכתיים. שליחת יתר של עצורים תפגע בתנאי המעצר של כלל העצורים, שגם כך הם קשים ביותר, ותעמיס על שירות בתי הסוהר מעמסה, שתכביד את העול הכבד ממילא המוטל עליו.

6. על רקע זה נשוב ונפנה לבחון את עניינו של העורר שלפני. אני סבור כי שליחתו למעצר עד לתום ההליכים משקפת את הצבתו של רף השליחה למעצר עד לתום ההליכים המשפטיים במקום נמוך מדי:

(א) ראשית, יאמר מיד - האירוע המיוחס לעורר הינו חמור. בעניין זה אני רואה עין בעין עם בית משפט קמא. יחד עם זאת, מדובר באירוע נקודתי (שני ניסיונות הגניבה נעשו ברצף אחד). האם בכל פעם שיעבור אדם אירוע כזה נשלח אותו למעצר עד לתום ההליכים נגדו (חלף חלופת מעצר)? זוהי תוצאה מחמירה יתר על המידה. אפשר להסתפק בנסיבות אלה בחלופות מעצר נאותות, שמחד גיסא נותנות ביטוי לחומרת המעשה, אך הן עדיין מידתיות בהשוואה למעצר מאחורי סורג ובריה.

(ב) אכן, ניתן לעיתים לשלוח את המעורבים בעבירות רכוש למעצר עד לתום ההליכים. טלו, למשל, את העניין שנדון בעמ"ת (ת"א) 765-03-17 **סעאדה נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו; 2017). שם דובר במי שכבר ריצה שנות מאסר בגין עבירות רכוש, ולחובתו עבר מכביד ביותר, ובכל זאת הוא שב והתפרץ לדירת מגורים. בנסיבות אלה, ניתן להגיע למסקנה שאין מנוס ממעצר עד לתום ההליכים המשפטיים. עניינו של העורר שלפני שונה בתכלית.

בנסיבות העניין שלפנינו לחובת העורר עבירת תקיפה אך זו נעשתה לפני שנים הרבה, ולחובתו עבירת רכוש

נוספת מהעת האחרונה בגינה לא ריצה עונש מאסר בפועל. עבר זה אינו אמור לבסס מסוכנות המצדיקה מעצר עד לתום ההליכים.

בית המשפט קמא נסמך על פסק דין של כב' השופט עמית בבש"פ 45/10 **מסארווה נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו; 2010); בנסיבות המקרה שם דובר על פריצה לרכב מצד מי שעומד לחובתו עבר פלילי עשיר (פסקה 2 להחלטה). אכן, כב' השופט עמית ציין כי ניתן לבסס עילת מעצר גם ביחס לעבירות רכוש יחידות או לא מתוחכמות (שם, בפסקה 6 להחלטה), אך עדיין יש לבחון כל מקרה לנסיבותיו, ואין מקום להגיע למצב דברים שבו בגין כל אירוע יחיד, גם אם הוא חמור, נשלח את הנאשם למעצר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו, חלף חלופת מעצר.

ג) על כך יש להוסיף את תסקיר שירות המבחן המטה את הכף, לדעתי, לכיוונה של חלופת המעצר. אכן התסקיר הינו מורכב, ובו פנים לכאן ולכאן, אך אין להתפלל על כך, שהרי עניינו של העורר הינו מורכב. בני האדם הם יצורים מורכבים. ועניינים מורכבים מייצרים תסקירי שירות מבחן מורכבים. מחד גיסא מצוין בתזכיר כי **"אנו מעריכים...כי לא מדובר באדם בעל דפוסי חשיבה והתנהגות עבריינית ומושרשת"** יחד עם זאת, העבריינות היא תוצר של התמכרות והעורר עדיין מכור. טוב היה אם העורר היה מסכים לקיומו של טיפול אינטנסיבי; ויש לזכור ששירות המבחן אינו אופטימי לגבי סיכויי הטיפול בו, אך יחד עם זאת הוא המליץ על חלופת מעצר במסגרת של מעצר בית, כך שניתן יהיה לפתוח בהליכי טיפול ופיקוח. להמלצה זו יש משקל.

על רקע זה, אני סבור כי ראוי שניתן לעורר את ההזדמנות לעלות על דרך המלך. שליחתו למעצר מאחורי סורג ובריא בשלב זה, תקטין משמעותית את הסיכוי שיעלה עליה. חלופת המעצר תאפשר גם לעורר להיות נוכח בחייו של בנו הקטן, הזקוק לטיפול מיוחד כאמור בחומר שפורט בפניי.

וידגש - כוח הנחישות של העורר ושל סביבתו הוא שיעמוד למבחן. יצליח העורר להתגבר על הקשיים, ולהפיק את המיטב ממסגרות הטיפול בעניינו, יהיה הדבר לברכה לו, למשפחתו ולחברה. ייכשל חלילה - הוא יחמיץ את ההזדמנות שניתנה לו. **בשלב זה** אין להורות על מעצרו מאחורי סורג ובריא, אך הפרה של תנאי מעצר הבית בעניינו עלולה להפוך את הקערה על פיה. האם יעמוד העורר בתנאי חלופת המעצר ובאמון שניתן בו? הדבר תלוי בו.

7. על רקע זה, אני מקבל את הערר ומורה כי הדיון בעניינו של העורר יוחזר לבית משפט קמא כדי לקבוע את תנאי מעצר הבית:

(א) העורר ימצא במעצר בית מלא, בבית חברת המשפחה, שנבדקה על ידי שירות המבחן, ובפיקוחה;

(ב) העורר יועמד בפיקוח מעצר של שירות המבחן למשך שישה חודשים.

(ג) ייעשה כל מאמץ לשלבו במסגרת טיפולית בהקדם האפשרי.

(ד) נראה כי אין מניעה שהעורר ימצא גם תחת פיקוח אחיו, וזאת בכפוף להבהרת הרקע שלו, ככל שקיימת בעיה בעניינו. בעניין זה נשמעו בפניי ראשית טענות שלא לובנו; על פניו וממה ששמעתי לא אמור להיות קושי בנושא, אך ראוי שבית משפט קמא ימצה את הבדיקה בעניין.

ה) התרשמתי **מאמו** של העורר במהלך הדיון שלפניי, **ואינני סבור שהיא ראויה לשמש כמפקחת**, שכן אין בה את הנחישות הנדרשת לפקח על העורר - משימה נכבדה וכבדה לכל הדעות.

ו) טוב יעשו בני משפחתו של העורר אם יעבו את מעגל הפיקוח במפקחים נוספים, אך **לשם שחרורו של העורר לחלופת המעצר ניתן יהיה להסתפק בחברת המשפחה ובאחיו של העורר (בכפוף לבדיקתו).**

ז) בית המשפט קמא יקבע את התנאים הנוספים לשחרור למעצר בית.

ח) מועד החזרת הדיון לבית משפט קמא ייקבע במעמד שימוע החלטה זו.

8. סוף דבר, הערר מתקבל.

ניתנה היום, י"ג ניסן תשע"ז, 09 אפריל 2017, במעמד ב"כ הצדדים.